

**Suggested Remarks**  
**USAID Mission Director Gloria Steele**  
**Launch of Lakbay Buhay Kalusugan (LBK)**  
**Capas, Tarlac**  
**March 3, 2011**

Distinguished guests, ladies and gentlemen *naimbag nga aldaw*

(Ilocano for “magandang umaga.” Ilocano is the dialect spoken by most people in Capas).

Magandang umaga po sa inyong lahat lalo na sa mga kapatid nating kulot. (The Aetas prefer to be called “kulot” or curly haired) Kumusta po kayo? Sana po sulit ang pagbaba ninyo dito sa Sta. Juliana para samahan kami sa Biyaheng Walang Iwanan, ang Lakbay Buhay Kalusugan.

[....good morning to everyone, especially to our brother and sister Aetas. How are you? We hope you find worthwhile coming down here to Sta. Juliana to join us in this “journey where no one is left behind, the journey to a healthy life.”]

Bilang isang ina, ang usapin ng kalusugan ng nanay at sanggol ay malapit sa aking puso. Kaya nababahala akong malaman na labing-isang nanay ang namamatay araw-araw sa Pilipinas dahil sa mga komplikasyon sa panganganak. Nitong nakaraang

Disyembre lamang, ang asawa ng aming hardinero ay namatay sa panganganak, matapos mamatay ang sanggol sa kanyang sinapupunan. Ang pagkamatay ng ina o sanggol sa panganganak, at ibang pang uri ng pagkamatay o pagkakasakit ay maiiwasan. Ngunit, kailangan natin ng tamang kaalaman at karampatang serbisyo.

[As a mother, the issue of maternal and child health is close to my heart. I find disheartening to learn that in our country, 11 mothers die every day due to birth complications. Just last December, our house gardener lost his wife after the baby in her womb died. Birth complications and other causes of deaths or illnesses can be avoided. But we need to have proper knowledge and access to services.]

Hindi naman natin kailangan gumastos ng malaki. Katunayan ang ilan sa mga gawi at gawang pangkalusugan ay simple lamang ngunit mabisang panangga sa sakit. Halimbawa, kung madalas tayong maghuhugas ng kamay gamit ang sabon, makaiwas tayo sa mga mikrobyong nagdudulot ng impeksyon at pagkakasakit. Kung ang sanggol ay pakakainin at paiinumin natin ng gatas ng ina

lamang mula sa kanyang pagkapanganak hanggang anim na buwan, ang sanggol ay lalaking mas malusog at mas matalino. Kung magpapa check-up sa health center ang buntis ng kahit apat na beses sa buong panahon ng kanyang pagdadalandao, mas masisiguro ang kaligtasan niya at ng kanyang sanggol. Kung gagawin natin ang tamang pag-aagwat ng anak, mas mabibigyan natin ng sapat na pag-aaruga ang ating mga anak.

[We do not need to spend much for many of these behaviors. Some behaviors are simple, but yet proven to be effective in fighting the diseases and reducing death and suffering. If we wash our hands with soap and water, we can get rid of germs that cause infections and make us sick. If we breastfeed our babies with only mother's milk and nothing else for the first six months of their lives, they will grow healthier, and smarter. If we visit health centers during pregnancy at least 4 times, we can learn more about how to take care of ourselves and the life inside us. If we practice healthy spacing of children, we can give each child our dedicated love and attention well needed for their growth and development.]

Ang Pamahalaan ng Amerika, sa pamamagitan ng USAID ay patuloy na tumutulong sa Pamahalaan ng Pilipinas upang lalong mapagbuti ang mga programang pangkalusugan. Patuloy kaming tutulong upang makapaghahatiid sa mga barangay gaya ng Sta.

Juliana ng mga makabuluhan at masasayang health events. Karangalan ng USAID na maging bahagi ng proyektong ito na tinatawag na Lakbay Buhay Kalusugan kung saan nagtutulung-tulong ang pamahalaan, pribadong sektor at maging ang media upang maisulong ang programang pangkalusugan lalo na ng mga bata at mga ina.

[USG through USAID is committed to continue our support to the Philippine government to further improve its health programs. We continue to support bringing in evidence-based and memorable health events to communities like Barangay Sta. Juliana. USAID is proud to be part of such an important and timing undertaking where the government, private sector, the media and many other partners joined hands to promote health programs particularly for mothers and children.]

Ang Lakbay Buhay Kalusugan ay dinisenyo hatid ang mensahe na ang kalusugan natin ay sagot nating lahat. Hindi po ito panangutan lang ng health worker. Hindi ito kaya mag-isa lang ng midwife o ng doctor lang. Hindi rin po ito panangutan lamang ng mayor, gobernor, congressman, o kahit ng Presidente lamang. Pero kung ikaw at ang bawat isa sa atin ay gagawin ang nararapat na pangangalaga sa ating kalusugan, simula sa ating mga sariling

tahanan, magiging matagumpay ang paglalakbay na ito tungo sa kalusugan.

[The Lakbay Buhay Kalusugan is designed to make health care everybody's responsibility. The health worker alone cannot do it. The midwife alone cannot do it. The doctor alone cannot do it. The mayor,

governor, congressman, even the President alone cannot do it. But if you do your share and everybody else does theirs, starting at our own homes, the journey to a healthy life will be a pleasant trip to take.]

*Agyamanak la unay!*

[Thank you very much!]